

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 20.

V Ljubljani, 27. avgusta 1896.

Letnik II.

Odgovor na udanostno izjavo.

Predsedništvu zborovanja slovenskih delavskih stanov, dné 15. t. m. v Ljubljani, je na udanostno pismo došel dné 26. t. m. sledeči odgovor:

S posebnim veseljem naznanjam Vašemu blagorodju, da sem izročil svetemu Očetu udanostno izjavo na shodu v Ljubljani zbranih delavcev, katero ste mi doposlali z Vašim pismom z dné 19. t. m. Njegova Svetost so vsprejeli to izjavo z velikim zadovoljstvom in v očetovski naklonjenosti podelili zaželjeni blagoslov.

RIM, dné 24. avgusta 1896.

Kardinal M. Rampolla.

Shod slovenskih delavskih stanov.

Dne 15. t. m. se je sešel v Ljubljani shod slovenskih delavskih stanov. Ta shod je bil manifestacija proti žalostnim gospodarskim razmeram v slovenskih pokrajinah, hkrati pa veselo znamenje pod katoliškim praporem napredujoče socijalne organizacije — naše jedine rešitve proti mejnarodnemu kapitalizmu.

Na shodu je bilo 53 delegatov, navzočih okolu 250 mož. Da je bilo mogoče popolnoma stvarno in mirno pretresati razmere, imeli so vstop samo povabljeni gostje.

Zastopani so bili kraji: Ljubljana z okolico, Maribor, Idrija, Trbovlje, Zagorje, Zagreb, Domžale, Prevalje, Kropa, Vrhaika, Kamnik, Jesenice, Gorica, Horjul, Šempeter na Krasu, Zveza kranjskih posojilnic, St. Vid na Dolenjskem, Devica Marija v Polju. Zastopane so bile toraj vse slovenske pokrajine, navzoči udje vseh delavskih stanov: kmečkega, obrtnega in delavskega v ožjem smislu.

Po sveti maši v cerkvi Srca Jezusovega so se sešli zborovalci ob 9. uri zjutraj v dvorani rokodelskega doma. Za predsednika je bil z vsklikom voljen dr. Krek. Po kratkem jedrnatem pozdravu je povedal, katero nalogo ima izvršiti shod: Ker imamo že vsestranski zistematični socijalni načrt za vse delavske stanovne, razgovarjali se bomo na podlagi njegovih določil, kako izvesti naše zahteve in kaj ukreniti v zboljšanje naših gospodarskih razmer.

Kar se torej sklene, je samo izpopolnilo in dodatek, oziroma razlaga k »socijalnemu načrtu«, sprejetemu na lanskem delavskem shodu.

Splošna resolucija, katero je stavil č. g. Korošec iz Maribora, se glasi:

Zastopniki slovenskih delavskih stanov hočejo delovati povsodi in vselej za to, da se od vseh zastopnikov našega ljudstva zahteva, da dobro umevajo socijalno vprašanje v krščanskosocijalnem smislu in da obljubijo delovati v njegovo rešitev.

O prvih točkah socijalnega načrta: o veri in narodnosti, se ni razpravljalo, ker so to za nas rešena vprašanja in vsak krščanski socijalist vé, kako se mu je obnašati v tem oziru. O kapitalizmu kot takem se ni razpravljalo posebej, ker se shod ni sešel, da odkriva rane, ampak da udeležencem pokaže, kako si naj pomagajo. Saj je ves naš boj za gospodarski obstanek našega ljudstva boj proti kapitalizmu.

A. Kmečki stan.

Poročevalec profesor dr. Janežič je poročal, kako bi se dala izpeljati posamezna določila socijalnega načrta o kmečkem stanu. Govoril je o škodljivosti velikih posestev, o stalnih domovih, zlasti o kmečkih zadrugah. Kmet si ne more pomoči sam; postave izpremeniti morejo samo poslanci. Pač pa ima dve sredstvi za pomoč: to so Raiffeisenove posojilnice, katere mu dajo denarnih sredstev, in kmečke zadruge, katere ga varujejo vsestransko. Posebno sedaj lahko slov. kmetje pogumno začno snovati kmečke zadruge, ko se jasno vidi sijajni vspeh zadruge v Dobropoljah. Kot dopolnilo k socijalnemu načrtu stavi sledeče resolucije:

1. Zastopniki slovenskih delavskih stanov izražajo, da se naj v vseh slovenskih pokrajinah snujejo slobodne kmečke zadruge, ki naj bodo tako vrejene, da k njim

lahko pristopijo vsi, tudi najrevnejši zastopniki kmečkega stanu (dodatek Gostinčarjev).

2. Kmetje naj uporabljajo pridelane surovine čim največ moči naravnost v svojo potrebo. Zadruga naj izdelovanje sukna, platna, usnja itd. prevzamejo in napredku časa primerno s potrebnimi stroji izdelujejo za svoje ude.

3. Carine same ne morejo rešiti kmetijstva.

4. Treba je umetnih gnojil za kmetijstvo na Slovenskem sploh, in one rudninske snovi, ki služijo v nadomestilo opesane rodovitne prsti in namestu hlevnega gnoja naj se v posameznih deželah poiščejo in uporabljajo, in naj bodo tako proste, kakor gramozne jame za posipanje cest. (Sprejeto na predlog g. Benkoviča iz Kamnika.)

5. V posameznih slovenskih deželah, kjer ga se ni, napravi se kemično poskuševališče, ki naj kmetom brezplačno posluje.

B. Obrtni stan.

Gospod Kregar iz Ljubljane je v obsirnem, jako temeljitem govoru razpravljal zgodovino obrtnega stanu zadnjih dve sto let. Naševal je dekrete in zakone, kateri so pri nas omogočili, da se je manchestersko gospodarsko načelo, kateri je pravi liberalizem, razvilo in stopilo povsod v veljavo. Divja konkurenca se je začela pod geslom obrtne slobode, spekulacija je izpodrinila pošteno delo, stroj je uničil male obrtnike, kateri niso našli nobene obrambe v liberalni državi; židovski tovarnar ima slobodo brezmejno bogateti, mali obrtnik ima slobodo trpeti lakoto, pustiti svojo samostojnost in iti za delavca k tovarnarju, svojemu uničitelju — to je liberalna sloboda.

Socijalni načrt natanko določuje zahteve obrtnikov gledé na avtonomne zadruga, gledé na razmerje med mojstri, pomočniki, vajenci, gledé na stroje, obrtna sodišča, konfekcije, krošnjarstvo, bazarje, nedeljski počitek, davek itd. Poleg tega stavi poročevalec sledeče resolucije:

1. Zastopniki slovenskih delavskih stanov izjavljajo, da obrtnemu stanu največ škoduje uradniška nadvlada, ki je polagoma uničila združeno samostojnost. Poleg nje nasprotujejo samostojnosti in obstoju obrtnega stanu liberalci in kapitalisti, socijalni demokratje pod judovskim vodstvom in tisti obrtniki, ki nimajo smisla za organizacijo.

Poročevalec odločno ponavlja zahtevo socijalnega načrta o avtonomnih obrtnih zadrugah.

2. Kredit je potreben obrtnemu stanu. Država naj določi vsako leto neko večjo svoto v korist posamnim obrtnikom in zadrugam. Ob ponovitvi privilegija avstro-ogrske banke naj izposlujejo naši zastopniki zagotovilo, da bo banka koristila tudi malim obrtnikom. (Sprejeto na predlog dr. Janežiča.)

3. Mali obrtniki se organizujejo najbolje v slovenskih katoliških delavskih društvih. Pred vsem morajo mali obrtniki:

a) poučiti se teoretično o obrtnem vprašanju. Zato jim je treba prijateljskih shodov in skupnih knjižnic;

b) izuriti se, vsaj nekateri, v govorništvo, da so sposobni nastopiti pri shodih in sami pojasnovati žalostne obrtne razmere;

c) vrediti agitacijo za skupni namen in prirejati shode zlasti v slovenskih mestih.

C. Delavci.

Socijalni načrt obširno določa, kaj naj zahtevajo slovenski delavci gledé na plačo, otroško, žensko, ponočno delo, o nedeljskem počitku, o družinskem življenju, delavskem času, o brezplačnosti izobraževanja, o zavarovanju za bolezen, za vdove itd., o bratovskih skladnicah, o proviziji itd., o zakonitem varstvu, o razsodiščih, o truku, stanovanjih, o varnosti, o akordnem delu, posebej o rudarjih, o obrtnih nadzornikih, posredovalnicah itd.

O tem poroča g. Jakopič in stavi naslednje resolucije:

1. Delavec mora biti ravnopraven z delodajalcem. Da je to mogoče, morajo delavci v posameznih podjetjih tvoriti zakonito priznane obvezne avtonomne zbornice, ki volijo svoj odbor. Ti zbori morajo imeti v zakonu jim določeno pravico, posvetovati se in sklepati o svojih zadevah.

2. Krščansko - socijalni delavci ne morejo priznati uradništvu pravice, določevati stvari, ki spadajo v njihov delokrog. Dokler so pa državne oblasti opravičene določevati o delavskih, obrtnih, kmečkih in sploh gospodarskih zadevah, naj država skrbi za to, da se v tem oziru nastavijo samo v dotičnih strokah izobraženi uradniki.

3. Krščansko - socijalni delavci ne morejo odobravati načel, izraženih v novi obrtni predlogi, in zahtevajo pred vsem, da se ustanove za posamezna podjetja delavski zbori. Zanje naj veljajo poleg točk 13. in 16. našega načrta z ozirom na imenovano predlogo tudi ta določila:

a) Delavci sodelujejo pri sestavljanju in potrjevanju delavskih redov;

b) kdaj se izplačuj, določujejo delavci; samo, če se ne morejo pogoditi, odločuj gosposka;

c) popolnoma obsojamo, da bi se v delodajalčevi upravi nahajale prodajalnice, obednice itd. za delavce. Kjer pa dosedaj ni drugače mogoče, naj cenik jedilom in blagu določujejo tudi delavci;

d) pri določevanju delavskih dob morajo imeti delavci besedo;

e) zdravnika pri bolniških blagajnah naj določujejo delavci (predlaga g. Korosec). (Konec sledi.)

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani je izdalo v 33. in 34. tednu 37 gl. za podporo svojim obolelim članom. — V društvene namene sta podarila, in sicer častiti gospod Ivan Lavrenčič, dekan v Smartnem pri Litiji, 5 gl. mesto venca na grob pokojnega č. g. župnika Jos. Nakusa, in neimenovan dobrotnik 10 gl. »Katoliška tiskarna« je podarila društveni knjižnici po tri iztise »Kalan povesti«, III. do IX. zvezek in »Kmetom v pomoč«. Bog povrni stotero in obudi mnogo posnemalcev! — Dne 30. t. m. priredi društvo javen shod v prostorih gospoda Jan. Skrbea v Starem Trgu pri Ložu in dne 6. septembra v Ljubljani.

Javen shod slov. katoliškega delavskega društva dne 16. avgusta. Po sv. maši in pridigi v cerkvi Srca Jezusovega se je sešel ob pol desetih zjutraj na vrtu Hafnerjeve pivarne javni shod slov. katol. del. društva. Prišlo je toliko občinstva, da je bil poln veliki vrt. Ko je pozneje prisilil dež zborovalce, da so šli pod streho, moralo jih je mnogo oditi, ker ni bilo zanje prostora v dvorani. Bilo je navzočih tudi mnogo neudov. — Predsednik Ziller pozdravi zborovalce in predstavi vladnega zastopnika. Prvi govori Gostinčar o vzajemnosti delavskih stanov: kmečkega, obrtnega in delavskega. Ti stanovi doslej niso poznali nobene organizacije. Zato razpada kmečki stan, ker nima sam v sebi močij, da bi se res kot stan uprl sovražnim uplivom; žalostno nazaduje obrtništvo, katerega ne vežejo nobene vezi v krepko celoto in katero bo kmalu žrtva velikih fabrikantov tudi v Ljubljani, kakor nam že sedaj priča mnogo vzgledov. Žrtva kapitalizma pa so mnogoštevilni delavci po tovarnah. Te je kapital že osušil, in ta usoda čaka tudi prejšnja dva stanova, če pojde tako dalje. Govornik imenuje kapitalistično gospodarstvo javno lopovstvo in prosi navzoče, naj delujejo na to, da se čim preje najtesneje združijo in organizujejo delavski stanovi, da se bodo z združenimi močmi dosegle vsaj najbolj potrebne zahteve, kot je preskrbljevanje za starost itd. — Drugi govornik je bil č. g. dež. poslanec dr. Žitnik. V jako obširnem govoru je pojasnil glavne znake liberalizma, socijalne demokracije in krščansko-socijalne stranke. Poganstvo se je končalo z neomejenim kapitalizmom. Krščanstvo je svet prerodilo. Indiferentizem in brezverstvo je provzročilo liberalizem, kateri je oče kapitalizma. Liberalizem propada. »Antisemitje imajo veliko zaslug, da so strgali krinko z obraza liberalizmu«. (Burno ploskanje.) Liberalizem se drži kapitala, drugi, ravno nasprotni ekstrem je socijalna demokracija. Na to presoja govornik nekatere trditve socijalne demokracije. Jednaka razdelitev premoženja in dela je utopija. Odobravamo jo samo v toliko, da se mirnim potom doseže pravičnejše razmerje. »Mi nismo sovražniki zasluženih milijonov, ampak narejenih«. Kapitalizem sedanji je kakor trot v panju čebel, ki se redi s tujim delom. Govornik jako lepo in odločno naglašava pravice narodnosti, kar sprejme občinstvo z dolgotrajnim glasnim odobravanjem. Vendar stranke, ki so samo narodne, družega smotra pa ni-

majo, so jednostranske, ne zadostujejo dejanskim potrebam, ko je treba osvoboditi ljudstvo iz jarma kapitalističnega. Najnujnejša potreba je, da se v katoliškem smislu preosnuje postavodaja. Kratko se dotakne ženskega vprašanja in tovarniškega dela. Z največjim navdušenjem mu je ploskalo občinstvo, ko je proti socijalistom zagovarjal svetost zakonske zveze. Socijalistični vodje so v praksi sami najhujši izkoriščevalci ljudstva. Ako zmaga socijalna demokracija, zavlada bo po svetu najhujše tiranstvo. Naj zahtevajo podržavljenje železnic, bank, rudokopov in velikih podjetij, katera imajo služiti občnemu blagru. Govornik se dotakne trditve: vera je privatna stvar in zagovarja pravico duhovnikov, pečati se s politiko. Če sme to advokat, notar, obrtnik, kmet, delavec, zakaj ne tudi duhovnik, ki je tudi državljan, ako to zahtevajo razmere. (Dolgo, burno odobravanje.) S številkami dokazuje govornik žalostno in pogubno kapitalistično gospodarstvo, katero mora uničiti delavske stanove na korist velikih denarnih mogotcev. Tako je 588 delniških družb v Avstriji leta 1892 imelo 55 milijonov čistega dobička; njihovo »delo« jim nese do 20%; kmet pa ima čistega dobička ob najboljši letini kake 3%, od česar mora plačevati velike davke. Najnovejši parlamentarni dogodki kažejo, da se ni nadejati še boljših časov. — Želim, da bi bil kriv prerok, pravi govornik; toda če se ugodno ne reši socijalno vprašanje, potem mora priti grozna socijalna revolucija. Da se to ne zgodi, da se države ubranijo te nesreče, treba prenovljenja duha, zakonodajstva, javnega življenja v pravem krščanskem smislu, treba povsod praktičnega krščanstva. (Konec sledi.)

Shod v Medvodah. Minulo nedeljo je priredilo slov. kat. del. društvo javen shod v krasno ozaljšanih prostorih gostilne g. Kavčiča v Medvodah. Shoda se je vkljub dopoludanskemu deževju vdeležilo 500 mož, kmetov in delavcev iz treh fará. Govorili so č. g. preški župnik Derčar, predsednik shodu društvenik Rakovec ter društvenika Jakopič in Gostinčar, o kmečkem, obrtnem in delavskem vprašanju in o organizaciji. K besedi se je oglasil tudi socijalni demokrat I. Brozovič, ki je v spremstvu dveh ali treh »sodrugov« prišel na shod. Toda revež se je opekel, kajti ljudstvo ga ni hotelo poslušati, ker je premleval to, kar so povedali predgovorniki, ali pa zagovarjal židovske kapitaliste. Moral se je umakniti z zborovalnega prostora. Gostinčar je prav dobro ovrigel vse njegove neslane trditve. Vse govore so vstrajni zborovalci navdušeno odobraval in videlo se jim je, da so jim segle temeljite besede globoko v srce. Ob 6. uri zaključil predsednik 3 ure trajajoči shod mej slava-klici na papeža in cesarja. Strel topičev je naznanil konec zborovanja.

Zvonova veselica na Koslerjevem vrtu. Dne 15. t. m. popoldne je priredilo slov. katol. del. pevsko društvo »Zvon« veselico, katera se je dobro obnesla. Pevske točke so pod izbornim vodstvom društvenega pevovodje g. Fr. Rusa zelo hvalevredno proizvajali društveni pevci, ki so v kratki dobi društvenega obstanka toliko si pridobili z vstrajnostjo in marljivostjo, da smejo brez strahu nastopiti na vsakem odru. Mej

posamnimi pevskimi točkami nas je pa nad vse dobro osrečila s samimi domačimi, ljudstvu priljubljenimi točkami. Dika vsemu pa je bil slavnostni govor gosp. dr. Kreka. Govoril je društvu »Zvon« in si izbral znani latinski rek: vivos voco, mortuos plango, fulgura frango, ter obrnil njegov pomen na sedanje politične razmere. Govor je bil mojsterski izpeljan in je žel burno odobravanje. — Nekoliko zgage je menil napraviti neki dr. Tavčarjev pisar, pa se mu ni posrečilo, ker je bil osamljen in imel okolu sebe samo resne može, ki niso marali, da bi jim kalilo red vsako revše. Mrliče pomilujmo! Z izidom so bili vsi splošno zadovoljni, posebno pa unanji povabljeni gostje, katerim na čast se je pridila ta zabava.

Iz Št. Petra na Krasu. (Socijalno - demokratični shod.) Dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer sklican je bil v prostore gospoda Pavliča na tukajšnji postaji socijalno-demokratični shod. O točki: »zakaj se delavskemu stanu slabo godi«, govoril je sodrug Zavrtnik, železnični sprevodnik iz Dunaja, tri četrt ure v slovenskem in ravno toliko časa v nemškem jeziku. Kaj je tedaj sodrug Zavrtnik povedal? Prvo je omeniti, da je slušatelj opozarjal k pazljivosti, to pa radi tega, da ne bi mogel »Slovenec«, »Primorski List« ali »Domovina« kritikovati njegove besede. Govoril je o pičli plači in težkem poslu železničnih delavcev, vzel pod okrilje delavce v tovarnah, kmete, in kar je pomenljivo, tudi ljudske učitelje. Dalje obrnil je govor na nekatere milijonarje, poleg teh omenil »ogromnih posestev« nekkih samostanov, plače nekega tujega škofa, splošno rečeno, glavni pomen govora bila je stara fraza socijalno - demokratičnih listov; če bi ne bilo »Slovenca« z dne 5. t. m. in pa »Primorskega Lista«, bi ne bil imel govornik »sodrugom« povedati nič novega. In zakaj? »Slovenec« je v dotični številki prinesel od tukaj to-le notico: »Včeraj bil je tukaj pokopan obče spoštovani Pavle Penko, mnogoletni sluga v pisarnici južne železnice na tukajšnji postaji. Bil je veren mož: naročil je pred smrtjo ostalim, da naj se mu pogreb vrši spodobno po tukajšnji navadi. Mož ni vedel, da je priklopljen sviral demokraciji, katera ga je zvalila na limance, kakor splošno vsacega nevedneža, s puhlo obljubo, da se potegnejo za njega vsikdar, posebno pa, kadar bode onemogel, še manje se pa nadejal, da mu bo ta uprizorila sramotni čin z rudečim trakom'. Ker rudečih trakov pri pogrebu pri nas še niso videli, je marsikdo začudeno gledal to novost. No, s takim početjem si 'rudečkarji' sami kopljejo grob. Mi potrebujemo delavskega društva, katero bi oskrbovalo obolelim in onemoglim udom gmotno podporo, umrlim pa spodoben pogreb!« Da je to socijalne demokrate neprijetno iznenadilo, je umevno, da bo pa njihovega apostola to tako razgrela, ni bilo misliti. Kolikor je umel, prečital je dotične vrstice, potem pa v »sveti jezici« nadaljeval: »Taki so klerikalni modrijani, očitajo nam, da smo brezverci, tu pa sami priznajo, da je bil pokojnik veren mož; najbolj smešnese pa pokažejo ti izkoriščevalci s tem, da hočejo imeti delavsko društvo, katero bi se samo pod-

piralo; mi pa zahtevamo, da delavska društva država podpira; kje bo revni delavec dobil denar v ta namen, saj mu ga še za drugo primanjkuje. Obzalovati je tudi, da ta modrijan ne pusti mrtvih pri miru.« O »Primerškem Listu« je v svoji jezi povedal le toliko, da je glasilo dr. Mahnič, glavnega agitatorja klerikalne stranke. Hudoval se je tudi nad njegovo trditvijo, da so sv. oče že obsodili socijalno-demokratične nazore. Vaši »sefi«, gospod Zavrtnik, imajo pač pamet samo za pod klobuk, če vas s takim evangeljem pošljejo bistrournim Kraševcem priporočat svoja načela. Cela pridiga tega večera ni vredna piškovega oreha! Kako se »nazareško« vjema: vernost je vsakemu prosta, katoliško verski učitelji so pa največji lupeži. Mrtvi naj se pusté v miru, poslancu Klunu, ki že trohni, se pa ne da miru. Delavec se ne more medsebojno podpirati; zahteva se pa lahko od njega 40 kr. mesečne udnine za nenasitljive židovske žepe, iz katerih se krščanski delavec ne bo nikoli podpiral, kakor tudi po sedanjih postavah od države ne. Da se pa v vam nasprotnem taboru dela na to, da prevzame država v oskrb delavske stanove, potrdi krščansko-socijalni načrt, tega pregledajte, potem govorite in agitujte proti nam, toda brez laži in zavijanja!

Trbovlje. Tudi pri nas so se začeli socijalni demokrati šopiriti, toda upamo, da jim ne pojde tako lahko izpod rok, kakor jim je slo v Zagorju; premogarji jih že precej poznajo, kakšni ptički so, in je upati, da jim ne pojdejo tako lahkoverno na limance. Menda jim tudi ne preostaja toliko denarja, da bi ga dajali tem židovskim agentom. Veliko bolj pametno bi storili, ako bi si ustanovili svoje premogarsko društvo in bi je upravljali in vodili sami, vsaj se bo tudi pri nas dobilo dobrih mož, ki bodo podpirali z besedo in dejanjem tako koristno podjetje. Mi potrebujemo društvo, ki bo skrbelo za delavce v nesreči in bolezni, v zdravju pa za razvedrilo in jim oskrbovalo pošten pouk, da bodo delavci vedeli, zakaj se gre, da ne bo tako, kakor je pri nas v nekem podjetju, kjer je podjetnik sam postal socijaldemokrat in ga sedaj pustijo pri miru. Kakor se sliši, že delujejo razni agenti, da bi ga volili v peti kuriji za poslanca. Torej, trboveljski delavci, pozor, kam dajete svoje krvavo zaslužene novce; imejte jih sami in v svojem domačem društvu gospodarite z njimi tudi sami, da se ne bodo tuji židovski agentje mastili z vašimi novci in vas vodili za nos, iz sedanje velike revščine v še večjo in bolj nesrečno bedo, v pravo sužnost židovskih milijonarjev in njihovih pomagačev. Krščanskim delavcem v Trbovljah pa kličem, naj gredo na delo, čas je poslednji, sovražnik deluje neprestano in zapeljuje naše tovariše, pogum, ne bati se zabavljivih jezikov nasprotnikov. Delujmo vsi za zboljšanje našega žalostnega stanja z vsemi močmi. Delujmo za izobrazbo delavcev, da bodo vedeli, zakaj se gre, da jih ne bo vsak slepar lahko osleparil, ampak da bodo znali sami misliti in delati tudi duševno, ne samo z orodjem pod zemljo v korist nenasitnemu kapitalu. Le potem smemo upati boljše prihodnosti in srečnih časov za delavstvo.

Združimo se bratje pod zastavo sv. križa, v katerem so naši očetje zmagali neštivilnokrat hudega nasprotnika in v katerem zmagamo gotovo tudi mi nenasitni kapitalizem.

Politika po svetu.

Dopolnilna volitev v državni zbor. Tekom prihodnjega meseca se vrši v okrajih, katere je zastopal v državnem zboru pokojni poslanec kanonik Klun, dopolnilna volitev. Volitev se vrši po dosežanjem krivičnem redu, davkoplachevalci posamnih občin volijo namreč najpreje volilne možé in to malo številce izbranih mož odda še le glasove za državnozborskega kandidata. O važnosti volitve nam na tem mestu ni govoriti, ker je že itak več ali manj znana vsakomur, kdor je že imel opraviti na volišču, polagamo pa vsem volilcem — davkoplachevalcem na srce, naj izvolijo izmej svoje srede le take može, ki bodo oddali svoje glasove kandidatu, ki ima res srce za zatirano ljudstvo, ki je sam izšel iz ljudstva, ki dobro pozna težnje km. tovalcev in obrtnikov ter se ne boji vsikdar stopiti mej ljudstvo in mu poročati o svojem delovanju; pred vsem pa mora priznati kršč. socialni načrt.

Volilno gibanje po avstrijskih deželah postaja od dné do dné živahneje. Vršé se velike priprave za deželno, pa tudi za državnozborske volitve. Vodje raznih strank razpošiljajo volilne oklice na volilce ter jim na raznovrstne načine vsiljujejo svoje kandidaté. Največ truda imajo seveda liberalci, kateri vedno bolj izgubljajo zaupanje pri ljudstvu in si torej prizadevajo na vse kriplje, da bi oteli svoj čolnič gotovega pogina. Toda ne bo šlo tako gladko. Katoliško ljudstvo se s studom obrača od židovsko-liberalnih kolovodij in si samo izbira svoje zastopnike. Na Koroskem, Štajerskem, Nizje in Gorenje Avstrijskem ter drugodi so zavedni volilci dobro organizovani ter se pogumno podajajo v volilno borbo, popolno si svesti zmage za dobro, pravično stvar. Jednako kakor liberalcem, godi se socialnim demokratom; tudi ti imajo močno nasprotno stranko v vrstah krščanskih socialistov.

Dunajski antisemitski odborniki, ki imajo kakor znano, znatno večino v mestnem svetu, nameravajo uvesti tudi za mestni zbor splošno volilno pravico in osnovati četrto skupino z 46 mandati. Na ta način bo štel prihodnji mestni zbor 184 članov. Tu je pokazala protizidovska stranka, da ima srce za ljudstvo. Državni zbor je dovolil za celo Avstrijo samo 72 mandatov, dunajski mestni svet pa samo za dunajsko mesto 46 mandatov.

Kneževina Lichtensteinska, majhen kos zemlje v tirolskem gorovju, je gotovo najsrečnejša deželica. Že celih dvajset let ni imela v svoji sredi vladajočega kneza in še le prihodnje dni bo osrečil s svojim obiskom mesto Vaduz. Čela kneževina šteje 9434 duš in ne pozna ne državnih dolgov in ne vojaštva. In vendar se prebivalcem prav dobro godi, akoravno toliko časa niso videli kneza. Iz dvanajsternih mož, izmej katerih imenuje tri knez, obstoji

deželni zbor, ki se snide redoma vsako leto in rešuje svoja dela. Ministerskih kriz deželica ne pozna in nikdo ne pogreša svojega kneza. Jednake srečne deželice je zaman iskati pod solncem.

Črnogórski knez Nikola je zaročil minuli teden svojo hčer, princezinjo Heleno z italijanskim prestolonaslednikom. Helena mora prestopiti h katoliški veri, za kar je dobila dovoljenje od sv. sinode.

Na Francoskem gre državni voz hitro navzdol. Prišli so na sled velikim goljufijam. V državni blagajnici manjka pár milijonov. 91 milijonov je vlada izdala za stavbe, katerih pa nikdo ni sezidal! Pri neki volitvi so prišli na to, da je župan 20 listkov podtaknil, ki so bili seveda zanj. — Kakor znano, je 16. julija malovreden človek streljal na predsednika francoske ljudovlade. Pravijo, da ga je predsednik sam najel, da bi tako postal bolj imeniten. Ko so ga postavili pred porotnike, dejali so zdravniki, da je zmešan, in poslali so ga v norišnico. To je pa le po ceni in vsakdanji izgovor! Če se kdo ustrelil: zmešalo se mu je; če kdo ukrade: zmešalo se mu je; če kdo ubije: zmešalo se mu je. In potem je tak pred svetom opran. A pred Bogom?

Španjska vlada in kubanski vstaši. V poslednjem času so nekoliko potihnula poročila o vednih bojih na otoku Kubi mej vladnimi četami in vstaši, vendar bi se vsakdo zelo motil, ako bi menil, da vlada na otoku mir. Ako namreč poročila niso pretirana, postopa španjska vlada zelo neusmiljeno proti prebivalcem imenovanega otoka. Kdor je le količkaj na sumu, da simpatizuje z vstaši, pride v roke španjskim vojakom, kateri ga odvedejo v domače trdnjave. Prepogosto se zgodi taka krivica le vsled denunciacije, akoravno se ne more dokazati niti najmanje kaznjivo dejanje. Devetdeset takih nesrečnežev, ki so morali hipoma ostaviti družino in dom, se nahaja v trdnjavi Beuta. Kakor poroča Frankf. Zeitg. je jeden izmed njih doposlal kraljici prošnjo, v kateri jo prosi ako ne druge vsaj te milosti, da se pozovejo vjetniki pred sodišče, kjer bi se mogli zagovarjati. Poslednje poročilo morda malo prevrče črni španjsko vlado, vendar pa je gotovo, da se pravilno ne postopa proti prebivalcem, katerim se konečno vendar ne sme zameriti, ako simpatizujejo s svojimi, za svoje pravice borečimi se rojaki. Vlada bi umestneje storila da bi s takimi čini ne dražila ob jednem ostalih držav, od kojih je kolikor toliko odvisna njena moč in veljavnost. Konečno bode pa tudi prebivalstvo samo spoznalo, da se mu godi velika krivica z nepotrebno vojsko.

Na Turškem je vse pri starem. Države evropske hodijo krog Turka, kakor mačka okrog vrele kaše, in nobena si ne upa, stiskanim in preganjanim kristijanom pomagati, dasi jih Turki moré in koljejo, da je groza. Se pač jedna država boji druge in nobena se noče prva opeči. Najbolj nesramno pa se pri tem še vedejo kramarski Angleži, ki nič vojske nočejo, samo da bodejo tako polagoma odrinili druge države, kakor poreden fant svoje tovariše od sklede, da se potem sam masti. Angleži bi namreč bogato in rodovitno Kreto radi zase imeli.

Socijalni pogovori.

Nedeljski počitek in odvetniški uradniki. Znano je, da se brez izjeme pri vseh odvetnikih in notarjih, naj pripadajo kateri stranki koli, uraduje tudi ob nedeljah in zapovedanih praznikih. Zasebni odvetniški in notarski uradniki in pisarji, ki imajo v primeri z drugimi uradniki veliko več poslovanja ter semtertje zato manjšo plačo, so po našem mnenju tudi ljudje, katerim se spodobi, da praznujejo nedelje in zapovedane praznike. Tudi njim velja zapoved: »posvečuj praznik!«. To splošno velja jim pa zabranjuje, ker morajo tudi ob nedeljah in praznikih sedeti po pisarnah. Res, prijetno je biti odvetniški pisar, ki piše v »petek in svetek« za borih 24—30 gld. na mesec! Zadnji čas bi že bil, da bi se v tem oziru ganili tudi te vrste uradniki ter od svojih po večini bogatih šefov zahtevali, da se jim dovoli nedeljski počitek. Na delo toraj!

Iz tobačne tovarne. Človek bi mislil, da delavca le po židovskih tovarnah stiskajo ter mu jemljejo trdo zasluženno plačilo, toda tudi v tobačni tovarni so nekaj časa sem tako žalostne razmere, da jih treba vsaj nekoliko popisati v »Glasniku«. Naj svet izve, kako se pod c. kr. orlom ravná z ubogimi delavkami. — Akoravno tobačni monopol toliko milijonov nese državi, radi bi vendar nekateri gg. uradniki te milijone se vsaj za par tisočakov z žulji delavk zvišali ter tako svojim višjim pokazali, kako izvrstno imajo vrejeno tovarno. Da se pa s tem jemlje delavkam po krivici zaslužek, tega gospodje seveda ne bodo sporočili na Dunaj, ker gospodje pri ministerstvu vendarle niso tako malenkostni, da bi radi ubogih par tisočakov delavkam delali krivico. — V dčkaz danes samo par slučajev. Poglejmo v oddelek, kjer se izdelujejo v i r ž i n k e. Tukaj med delavkami že nekaj časa vre. Zakaj? Pred nekaj tedni so pričeli izdelovati novo vrsto viržink. Kako se ravno imenuje — nič ne dč. Da se delavke novemu delu privadijo, izbralo je vodstvo kacic 70 viržinkaric, izmed katerih so nekateri že 18 let v tovarni, ter jim odločilo plačo na dan. Toda to plačo je slavno vodstvo tako nizko odmerilo, da ima vsaka delavka, ki je bila toliko srečna, da so jo odločili za nove viržinke, 75 kr. izgube na teden. Vprašamo: Ali je to pravično? Zakaj se stare delavke niso pustile pri navadnih viržinkah in zakaj se za novo izdelovanje niso vzele delavke-začetnice, ki bi bile vsekako z nakazano plačo zadovoljne. — Toda g. uradnik je dajal nekaj časa upanje, rekoč: »Potrpite, kadar se delu privadite, plačevali vam bomo zopet na kakor dč. Vsaka bo potem veliko več zaslužila, kot pri starih viržinkah.« — Pa tudi ta up je splaval delavkam po vodi, ker se je za 100 komadov odločila tako nizka cena, da tudi najbolj izurjena delavka ne bode zaslužila kot poprej. — Naravno je tedaj, da so se delavke pritožile in se branijo novega de'a. Kaj pa imajo od pritožbe? »Boste pa delale najrajt ur mesto deset na dan. Ali pa, ako vam ni prav, pojdite proso plet, vsaj njih mesto vas dobimo, kolikor hočemo.« Toraj po zimi pri luči 11 ur dela je g. uradniku lahka reč, ali pa naj

gre delavka iz tovarne, ki je vse svoje moči izrabila pri tolikanj zdravju škodljivem delu? Ali je to pravično in krščansko? Kaj bi vi rekli, gospod uradnik, ko bi vam vaš predstojnik naložil več dela ter bi vam na vašo pritožbo izjavil: »Gospod, ako vam ni všeč, hodite brez pokojnine iz tovarne.« — Poglejmo drugo vrsto delavk! Tudi te so v oddelku za viržinke! Po tovarni so znane pod imenom »Strohmadl«, ker pripravljajo slamo za smodke. To so delavke-začetnice, stare najmanj 14 let. Kaj menite, koliko zaslužijo na teden? Nič manj nego 92 kr. do 1 gld. 20 kr., torej po 15—20 soldov na dan. Ali ni to sramotno za tobačno tovarno, ki daje tolikanj tisočev dobička državi? Ali bi res Avstrija prišla na boben, ko bi se tudi tem revicam dajal človeški zaslužek? Nekdaj so bili »Strohmadli« veliko na boljšem, sedaj pa morajo neki celo starejše delavke, ki jim nataknjene šibice prebirajo — same plačevati. — Kdo naj bi se tedaj čudil, ako mu povemo, da revice jokajo koncem tedna, ker ne vedó, ali bi prisluženi goldinar porabile za hrano, stanovanje ali obleko. Toliko naj za danes zadostuje, Morda bodo te vrstice pomagale, da se gg. uradniki vsaj nekoliko omečé. — Sicer si bomo pa šteli v svojo dolžnost, da take razmere, ako bo potreba, ne pridejo le v »Glasniku«, ampak tudi na drugem mestu v razgovor.

Drobtine.

Prvi delavski dar, jedno krono, je daroval gospod Avgustin Zajc za »Glasnik«. Bog povrni in obudi veliko posnemalcev. Tovariši, nabirajte podporo za svoj list, ki jedini bije boj proti hudim nasprotnikom. Vaša dolžnost in vaša korist je, da se list zboljša in poveča, kar pa ni mogoče, ako ga ne boste vsestransko podpirali. Vsak naročnik naj dobi vsaj še jednega novega in pri vsaki priložnosti naj skuša nabirati prostovoljne darove za list.

Kdo zlorabi ptuje ime? Predzadnji »Delavec« se je zopet izkazal pravega mojstra lazi in zvijač. Pod naslovom: »Antonija v talarju« je pokazal, da ni izbirčen v tem, kar piše, da le njegovim podlim nakanam prav služi, kajti v tem dopisu drznil se je kar na svojo pest napasti nekega duhovnika in mu predbacivati, da je on pisal v »Glasnik« članek o Pernerstorferjevem shodu pod naslovom: »Shod kapitalistov v Ljubljani« ter da je v to podpis neke ženske zlorabil. Nadalje pravi, da je dotično poročilo od prvega do zadnjega stavka zlagano. Pardon, rudeča gospóda! od kod si pa upate to trditi? Kdor mi dokaže, da je bil mojemu dopisu le jeden stavek pridejan ali da ga je kdo drugi spisal, obljubim mu zato pod častno besedo nagrado 25 kron. S to svojo trditvijo ste pač z nova pokazali, da vam je vse dobro, samo če se dá tako zasukati, da se kak duhovnik napada. Že sedaj vam nisem nič verjela, a zanaprej si vas pa še bolj zapomnim! Jaz le obžalujem tiste delavce, ki vam verjamejo, da so tako kratkovidni, med tem ko vas mora vendar vsak, ki zna le jedno

ped daleč pred seboj misliti, spoznati, da imate »patent« za »kljuke«. No, pa če imam talar, kakor vi trdite, potem bom znabiti še kdaj novo mašo pela, na katero, to vam že danes obljubim, vse vas povabim. Takrat nam bodo tekle urice, še kregali se ne bomo med seboj, kaj ne? Jaz se že naprej veselim! — Nadalje piše »Delavec«, da je vse zlagano, kar sem v »Glasnik« poročala, in ves nered, ki so ga povzročili socijalni demokrati na omenjenem shodu, pripisuje krščanskim socijalistom. Jaz pa obstanem pri tistem, kar sem pisala, in od te trditve niti za las ne odstopim, kajti kar je res, ostane vedno res, če tudi se »Delavec« zato repenči! Jaz sem bila sama na shodu in sem »oliko« socijalnih demokratov opazovala in jo tudi čutila, kajti neki rudeči pobalin me je brez vzroka tako sunil, da sem v tistem hipu mislila: če imam še kako celo rebro, potem pa že nekaj prenesem. Jaz pravim brez vzroka, ker mi smo se že prej zmenile, da bomo popolno mirno poslušale, kaj bode »čuteče srce do delavskega ljudstva« povedalo in svetovalo. Nas krščanske delavke imenuje »Delavec« »fanatične ženske«, no, jaz sploh dvomim, da bi se našli še kje na svetu bolj fanatični ljudje, kakor mej socijalnimi demokrati. Za danes naj bo dovolj, drugi pot se zopet na tem polju vidimo.

Antonija.

»Slovenski Narod«, glasilo »absolutno narodne nemškutarske inteligence« ali, kakor ga imenuje sam »Delavec«, »list, kojega naj bi se inteligenca sramovala«, priobčuje v 192. številki pod zaglavjem »Kronike« vrlo zanimivo poročilo o zadnjih strankarskih shodih slovenskih delavskih stanov v Ljubljani. Veleumni in veleučeni poročevalec Y. je s temi vrsticami prav sijajno pokazal, kako temeljito se je poučil o delavskih razmerah. Vsa v ti »kroniki« nakopičena kolobocija ne zasluži, da se omenja v našem listu, ko bi poročevalec ne bil zapisal trditve, katero mu najmlajši krščanski socijalist lahko temeljito ovrže. Poročevalec zanikava namreč, da bi bil Engelsov darvinizem primeren predmet za delavske shode, češ da ta ni navaden predmet v delavskih krogih. Konečno se »absolutnemu narodnjaku« zdi popolnoma nemogoče in nepotrebno, da bi poznal slovenski delavec socijalistično revijo »Neue Zeit«. — Ta trditev najjasneje dokazuje, da je poročevalec prav malo ali nič občeval s krščanskimi socijalisti, ker sicer bi ne mogel zapisati takih budalostij, kakoršne je v svoji »absolutni bistroumnosti« izrazil v gorenjih vrsticah. G. Y. naj bi se jedenkrat osebno potrudil v krog zavednih delavcev, saj mu krona ne pade raz glavo, in prepričal se bode vsak čas lahko, da se je s svojo trditvijo strašansko opeknel. Toda čemu to, saj smo uverjeni, da ga ne bode v našo sredino, ker bi ne mogel prenašati sramote, ako bi ga kak »najpriprostejši človek« (izraz za zavednega delavca pri »Narodovcih«) ugnal v kozji rog. Gospodine, kadar bodete Vi imeli o darvinizmu toliko pojma v glavi, kolikor ga imajo krščanski socijalisti v mazincu, takrat šele se drznite kritikovati govore g. dr. Kreka. Konečno moramo se obžalovati, da je poročevalec tako kratkoviden ali še celo slep, da je videl le »maloštevilne vrste, katere

so stale okolu govornika«. G. Y. seveda ni imel časa, ozirati se po prostornem vrtu in natančneje prešteti vrste poslušalcev, ker je moral marljivo gledati na svoj papir in zapisovati dolgotrajne govore, ker sicer bi bil še pre-slišal ime, katero se njemu popolno prilega in katero je zato v edinstvenih vrsticah nič manj ko petkrat navedel. Sicer se pa za upitje mrličev in »mirkovcev« ne brigamo!

Kdo je denuncijant? Zadnja »Svoboda«, prirepek »Delavca«, nazivlje krščanske socijaliste »denuncijante« ali kakor bi se slovensko reklo izdajice. Vprašamo toraj, kedo je izdajica? Če kedo čita »Eisenbahnerja«, ni mora se mu gabiti nad denuncijatorično pisavo tega židovsko-socijalističnega lista. Skoro ni številke, v kateri ne bi izdajal raznim predstojništvom delavcev, ki nečejo biti soc. demokratje. Neumnosti, kakoršnih je brati dostikrat v tem listu, presežajo vse meje dostojnosti. Ako so vam res mar delavske težnje, zakaj pa na vse mo-goče načine rujete proti krščanskim socijalistom? In ako kdo že ne more več prenašati surovosti socijev, ter se v najskrajnejši sili tudi kje pritoži, potem naj bo denuncijant? Krščanski pes, lump itd., to so navadne psovke, s katerimi obkladajo sociji krščanske socijaliste. Da denuncirate vi, je dokaz to, da se proti nam skrivate za sodnijo in policijo ter materi justici lažete, kako da vas mi preganjamo. V resnici pa recimo kak Gotthard sam rabi pest na shodih ter nosi na shode s seboj revolver. Tacega junaka seveda vi ne vidite. Nam je pa preneumno, ga naznanjati sodišču. Najprvo povzročiti škandale, zabavljati, surovo zmerjati, tudi ydariti, potem pa, ako se kedo brani, naščuvati nanj policijo, to je vaša taktika. To se pravi denuncirati, tako delajo vse barabe. Mi seveda naj molčimo in potrpiamo, saj smo samo revni delavci! Toda ne boš Jaka! Pričeli bomo tudi mi drugače.

Z Jesenic. Gospod vrednik, zadnjič sva se videla in ob tej priliki sem vam pravil o zanimivem semnju na Savi sv. Petra dan. Mislim sam in vi tudi, da je to vredno, da se zabeleži v »Glasnik«. Ali kaj, ker ste imeli že tako natlačena predala, da niste mogli uvrstiti še te novice mednja. Mimogredé vam moram reči: Kaj se vam mara, ko imate dovolj gradiva in vam ni treba klicati na pomoč takih mož, kakor jih kliče tisti »klešman«, ki se na Dunaju vali in goji, saj veste, kako se imenuje; gotovo ste že dostikrat trčili z njim skupaj, — takih mož, pravim, ki se prebito malo razumejo na delo in še manj na naše delavske potrebe. — Sedaj pa k semnju! Ljudij je mrgolelo in gomazelo; kramarji, krošnjarji, lectarji, vipavke, klobučarji — vse, vse se je dobilo, kar si hotel. In če ti vse to ni bilo všeč, lahko si pil, pel, plesal, vriskal, kakor ti je bilo drago. Da so tudi železnino prodajali, tega skoro ni treba omenjati. Dasi imamo tovarno za tako robo, vendar marsičesa tudi še ne delamo pri nas. In med takimi kosarji, sekirarji in vilarji — sploh med železarji — bil je tudi nek kramar Železar, prav za prav se mu majhno drugače pravi, pa kdo bi se pehal za tiste tri črke. In ta mož vam privleče svojo »železno« robo na štant — na

vozu, kaj se! pod pazduho, Železar — železno robo. Imel je vse, kar si hotel: kladiva, kose, svedre, burkle. Vse je bilo iz najboljšega jekla in železa. Kovano pa je bilo v slavni tovarni nove dobe pod tvrdo: »Socijalna demokracija, Delavec in kompanija«. Kladiva so bila kaj izborna. Umerjena so bila navlašč za take trde butice — posebno duhovnov — ki se držé se stare vere. Kose so bile kaljene v taki tinkturi, da si z njo posnel le najlepše cvetlice: nedolžne lilije, zvesti rožmarin, ponižno vijolico, osat, bodečo nežo in nevoščljivo zlatico, to je pa ta kosa vse zadaj pustila, da je bolj in brez skrbi rastlo. Svedri so bili pa razne vrste. Posebno so nas zanimali tisti, ki so bili instrumenti za puščanje, postavim: če komu tako sili kri v glavo, da raji v miru z Bogom, s svojo vestjo in družino živi, kakor da bi dajal novce judovskim mešetarjem in agentom, ki podró delavcu srečo na tem in na onem svetu. Poleg vse te ropotije so bile še različne druge bolj fine stvari, celo take sulčice, da se z njimi duša prebode in umori, pa vendar tak človek potem še brez nje lahko živi. No, sedaj pomislite, ali ni bil to semenj, kakor ga ne pomnijo stari možje! Gotovo nas blagrujete, ker smo imeli tako lepo priliko za nabavo najnovejših instrumentov. Ali verujte mi, tako slabo ni prodajal noben kramar. Gotovo je vsaka lectarica več stržila pri strdenih puncah, kot ta mož pri svojih najnovejših izumih. Ker nismo hoteli kupovati, metal je med nas. Tako se nas je prijel kak komad iz te tvrde, ali držal se nas ni. Samo to nas skrbi, če mož ni imel karte za nazaj, kako jo je privozil, od koder je prišel. Upamo, da ga ne bo več k nam krošnjarit. Če pa pride, homo mu že »pos podpisali«, ker takim ga imamo tudi delavci pravico.

Socijalno demokratično gospodarstvo. V mestu Seraingu v Belgiji imajo socialisti večino v mestnem odboru. Svojim privržencem in za agitacijo mečejo tisočake, sicer pa gospodarijo tako znamenito, da od 1. aprila niso niti uradnikom, niti učiteljem izplačali še nobene plače. Tu se vidi, kakšna je socijalno-demokratična enakost.

Dva učenca

14 do 15 let stara vsprejme takoj za poduk v izdelovanju verig, katera se bosta učila 3 1/2 leta, ter imata hrano in obleko pri njem,

Gregor Šolar, Kropa.

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakoršne, tudi najfinejše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pletersnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

ur ar LUKA VILHAR ur ar

Vodnikove ulice št. 4

priporoča veliko zalogo trpežnega, ličnega blaga po najnižjih cenah.

JANEZ ŽELEZNIKAR

Ljubljana, Medene ulice št. 1

priporoča svojo zalogo mnogovrstnega blaga za domače obleke za moške in ženske. 24-14

Palčice

in galanterijsko blago priporoča po izredno nizkih cenah.

FR. STAMPFEL

v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle.)

Karol Dostal

tapetnik

Sv. Petra cesta št. 31

priporoča svojo pošteno, zanesljivo in ceno tvrdo v obilno naročevanje vseh v tapetniški obrt spadajočih izdelkov.

Čast domačemu obrtu!

Svoji k svojim!

Preč. duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4

v Ljubljani.

24-16

Prihodnja številka Glasnika izide 10. septembra.